

NOTITIAE

E C C L E S I A L E S

Informačný list Generálneho sekretariátu Konferencie biskupov Slovenska

október 2010

DOKUMENTY

Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

Informačný list

N. 133/2010/I

Najnovšie číslo periodika Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov informuje o stretnutí pápeža s biskupmi Bieloruska, Fínska, Škótska a Rumunska počas ich návštev *ad limina*. Prináša tiež pápežovu homíliu a zamyslenie pred modlitbou Anjel Pána na záver Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov 2010 a obsahlu správu zo sympózia pri príležitosti 40. výročia ekumenického dialógu s hlavnými protestantskými tradíciami. Témou sympózia bolo „Zbieranie úrody: základné aspekty kresťanskej viery v ekumenickom dialógu“, pričom účastníci vo svojich úvahách vychádzali z knihy kardinála Waltera Kaspera *Harvesting the Fruits*,

vydanej roku 2009 v Londýne, ktorá sumarizuje výsledky dosiahnuté v posledných desaťročiach v dialógu Katolíckej cirkvi so spomínanými protestantskými tradíciami a snaží sa konkretizovať otvorené otázky, o ktorých ešte treba viesť dialóg. V *Informačnom servise* sú publikované úvahy reprezentantov hlavných cirkví – luteránskej, reformovanej, anglikánskej a metodistickej – na danú tému. V čísle ďalej nájdeme okrem ekumenických správ aj pápežov príhovor počas návštevy židovskej synagógy v Ríme a informáciu o návšteve oficiálnej delegácie Evanjelickoluteránskej cirkvi vo Vatikáne.

-ms-

Pápežská rada pre dialóg s náboženstvami

Pro Dialogo

Bulletin 129 - N. 3/2008

Po dlhšej pauze zapríčinennej zmenami vo vedení Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg (PRpMD) vyšlo nové číslo bulletinu *Pro-Dialogo*, ktoré sa venuje jej desiatemu plenárnemu zasadaniu (Rím, 4. – 7. jún 2008) na tému: *Dialóg in veritate et caritate: Pastoračné smernice*. Ako sa uvádza, 11. marca 2006 Svätý Otec dočasne spojil predsedníctvo Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg s Pápežskou radou pre kultúru, a na ich čelo menoval „ad interim“ kardinála Paula Pouparda. Toto dočasné rozhodnutie Benedikta XVI. bolo zle pochopené a tým aj zle interpretované v médiách, čím sa vyvolal dojem, že medzináboženský dialóg sa má zredukovať len na kultúrnu oblasť. 25. júna 2007 vymenoval Svätý Otec nového predsedu PRpMD – kardinála Jeana Louisa Taurana, ktorý viedol aj predmetné plenárne zasadanie.

Na zasadnutí boli spomenuté aktivity PRpMD za uplynulé štvoročné obdobie, ako napr.: stretnutie mladých z rôznych náboženstiev (Assisi – Rím, 4. – 6. november 2006) na tému: *Pane, urob ma nástrojom svojho pokoja*, a to pri príležitosti 20. výročia historického Svetového dňa modlitieb za pokoj v Assisi (27. októbra 1986).

Účastníci zasadania si vypočuli hlavné príspevky, ktoré predniesli: sekretár Kongregácie pre náuku viery Mons. Angelo Amato – Medzináboženský dialóg *in veritate*, v ktorom opísal kresťanskú paradigmu z historického hľadiska a vo filozofických a teologických reflexiách; arcibiskup Kuala Lumpur z Malajzie Mons. Murphy N.X. Pakiam sa zamýšľal na Dialógom *in caritate*, a to vo vzťahu k iným náboženstvám (islam, hinduizmus, budhizmus, židovstvo), pričom vo všetkých sú veriaci akoby pútnikmi k Transcendentnu.

Na zasadaní boli prednesené aj správy o súčasnej situácii v medzináboženskom dialógu v rôznych kútoch sveta (Libanon a Egypt, Palestína a Jordánsko, Sýria, Turecko, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Keňa, Madagaskar, Malawi, Juhoafrická republika, Sudán, Čad, Zimbabwe, Chile, Ázia, Filipíny, Thajsko, India, Japonsko, USA, Mexiko, Austrália).

Na zasadaní bol predstavený a následne diskutovaný aj návrh *Pastoračných smerníc pre medzináboženský dialóg*.

-sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Konferencia biskupov Talianska

Notiziario CEI

N. 5/2010

Spravodajca č. 5/2010 publikuje Posolstvo k Piatemu dňu ochrany stvorenia (slávi sa v Taliansku 1. septembra), pod mottom: „Ochraňovať stvorenie pre napomáhanie pokoju“, ktoré vydali komisie CEI: Komisia biskupov pre sociálne problémy a prácu, pre spravodlivosť a pokoj a Komisia biskupov pre ekumenizmus a dialóg. Dokument sa inšpiruje Posolstvom Svätého Otca Benedikta XVI. na Svetový deň pokoja 2010 pod názvom „Ak chceš napomáhať pokoj, ochraňuj stvorenie“.

Ako biskupi zdôrazňujú, pokoj (*shalom*) v biblickom zmysle je veľkým darom pre osobu i celú spoločnosť. V Novom zákone je pokoj spájaný s krížom Pána, z ktorého vychádza ako vzácny dar zmierenia. Sám Kristus – podľa sv. Pavla – je náš pokoj (porov. *Ef 2, 14*). Medzi pokojom a spravodlivosťou je podľa Svätého písma úzky vzťah, ako o tom píše prorok Izaiáš: „*Účinkom pravdy bude pokoj a dielom pravdy mier a bezpečnosť navždy*“ (Iz 32, 17). Plnosť pozemských darov daných Stvoriteľom umožňuje – v biblickej perspektíve – taký spoločenský život, ktorý je charakteristický rovnomernou distribúciou dohier.

V ďalšej časti biskupi poukazujú na skutočnosti, ktoré v súčasnosti ohrozujú pokoj vo vzťahu k životnému prostrediu: prístup chudobných k prírodným zdrojom vrátane vody, potravy a energetickým zdrojom; klimatické zmeny; špekulatívny nákup prírodných zdrojov, ktorý sa v mnohých prípadoch uskutočňuje práve v chudobných krajinách, a ktorý plodí vykorisťovanie a časté konflikty medzi národmi a v rámci nich (porov. *Caritas in veritate 49*). Biskupi ďalej poukazujú na pápežovu výzvu ku globálnej zodpovednosti a závažnej povinnosti – „odovzdať zem novým generáciám v takom stave, aby ju aj ony mohli dôstojne obývať a ďalej rozvíjať“ (*Caritas in veritate 50*).

Budovať pokoj v spravodlivosti znamená aj zamerať sa na striednejší štýl života jednotlivca i spoločnosti, eliminovať nadmerný konzum a uprednostňovať obnoviteľné zdroje energie. Každý subjekt (osoba, spoločnosť) je pozvaný k tomu, aby sa stal tvorcom pokoja, v zodpovednosti za stvorenie vo svojom vlastnom prostredí.

V závere posolstva sa píše o kontemplácii krásy Božieho stvorenia. Sme pozvaní hľadiť s láskou na rôznosť stvorení, ktorými zem oplýva, objavujúc dar Stvoriteľa, ktorý v nich zjavuje seba samého. Táto spiritualita stvorenia môže byť živá mnohými prvkami kresťanskej tradície, počnúc slávením Eucharistie, v ktorej vzdávame vďaka za plody zeme, v ktorej sa pre nás stávajú chlebom života a nápojom spásy.

Talianski biskupi vyzývajú, aby sa *Deň ochrany stvorenia* slávil v ekumenickom duchu bratstva, v dialógu

a modlitbe s bratmi iných vyznaní, s ktorými nás spája starostlivosť o Božie stvorenie.

Spravodajca ďalej publikuje správu o 61. generálnom zasadnutí CEI (Rím, 24. – 28. mája 2010), na ktorom sa talianski biskupi zaoberali záverečnou verziou dokumentu – *Pastoračné smernice pre desaťročie 2010 – 2020* zamerané na výchovu a vzdelávanie. Smernice obsahujú štyri kapitoly, ktoré vychádzajú z biblickej, teologickej a cirkevnej roviny a berú do úvahy aj sociálne a kultúrne súvislosti výchovy a vzdelávania, pričom načrtávajú následné pedagogické a pastoračné línie. Záverečné znenie dokumentu so zapracovanými pripomienkami biskupov bude schválené a publikované na najbližšom zasadnutí Stálej rady CEI.

Biskupi sa tiež zaoberali: pastoračnými špecifikami prítomnosti a služby kňazov zo zahraničia v Taliansku; ekonomickými otázkami; koordináciou pastoračných misijných subjektov; vplyvom internetu na pastoračnú prácu Cirkvi v Taliansku, atď. Na zasadnutí bol tiež predstavený program významných cirkevných podujatí v nasledujúcich mesiacoch: 46. sociálny týždeň talianskych katolíkov (Reggio Calabria, 14. – 17. októbra 2010); 26. svetové dni mládeže (Madrid, 16. – 21. augusta 2011) a 25. národný eucharistický kongres (Ancona, 4.–11. septembra 2011). Taktiež bol schválený kalendár stretnutí CEI pre roky 2010 – 2011.

Na záver zasadania biskupi vydali *Posolstvo pre kňazov*, ktorí pôsobia v Taliansku v súvislosti s končiacim sa *Rokom kňazov*, v ktorom ďakujú kňazom za ich cennú službu, pozývajú ich k vytrvalosti a v otcovskom duchu ich povzbudzujú do ďalšej služby.

Spravodajca tiež publikuje vyhlásenie predsedníctva CEI k otázke vystavovania kresťanských náboženských symbolov vo verejných školách, v súvislosti s rozhodnutím Európskeho súdu v tejto veci. Biskupi zdôrazňujú dôležitosť tejto skutočnosti vo vzťahu k náboženskému cíteniu ľudí a tradíciám európskych národov. Prítomnosť kresťanských náboženských symbolov, osobitne kríža – ktorý vyjadruje náboženské cítenie kresťanov všetkých denominácií –, nemá za cieľ vylúčiť nikoho, ale vyjadruje tradíciu, ktorá je každému známa a ktorú každý uznáva pre jej vysokú duchovnú hodnotu a ako znak identity, otvorenej k dialógu so všetkými ľuďmi dobrej vôle, pomoci pre trpiacich a ľudí v núdzi, bez rozdielu vierovyznania, etnickej a národnej príslušnosti.

Spravodajca publikuje aj Kalendár národných a svetových dní v Katolíckej cirkvi pre rok 2011 ako aj menovania biskupov za členov a predsedov komisií CEI.

-sg-

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 130/2010, Brusel, Belgicko

9. júla sa konalo spoločné stretnutie COMECE, komisie „Cirkev a spoločnosť“ pri CEC a Úrade európskych politických poradcov Európskej komisie. Išlo o rozhovory na tému „Boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu“ v rámci Stratégie EÚ 2020. Predstavitelia EK, belgického predsedníctva Rady EÚ a cirkvi sa vzájomne podelili o svoje skúsenosti a odborné poznatky v tejto oblasti. Práve cirkvi a cirkevné organizácie sú najväčšími sociálnymi aktérmi v EÚ. Vďaka dlhodobým skúsenostiam v boji s chudobou poznajú dôverne skutočné utrpenie ľudí a úspešne rozvíjajú iniciatívy a prostriedky na to, aby čelili problémom. Aj na seminári predstavili konkrétne realizované kroky a projekty. J. Vignon z EK zdôraznil fakt, že boj proti chudobe nie je otázkou bohatstva ale vôle. Európsky komisár László Andor zdôraznil význam cirkvi ako partnera pri realizovaní znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia. Cirkvi sú ochotné spoločne s inštitúciami EÚ bojovať proti chudobe a prispieť svojimi praktickými skúsenosťami a znalosťami. Vyjadrili tiež nádej, že budú zapojené do prác v rámci európskej platformy boja proti chudobe a potrebu silnejšej politickej angažovanosti v tejto oblasti.

Aj ďalší článok sa venuje téme boja proti chudobe. Predseda COMECE, biskup A. van Luyn predstavil problém chudoby ako výzvu, ktorej musia EÚ a cirkvi čeliť spoločne. Túto výzvu adresoval čelným politikom EÚ pri príležitosti každoročného stretnutia predsedov inštitúcií EÚ so zástupcami náboženských spoločností. Stretnutie sa uskutočnilo 19. júla. Asi 20 vysoko postavených zástupcov judaizmu, kresťanských cirkvi a islamu, ako aj náboženstva sikhov a hinduistov, celkovo zo 14 členských štátov, sa venovalo otázkam boja proti chudobe vzhľadom na európsku politiku. Biskup van Luyn vystríhal pred bojom proti chudobe, ktorý sa obmedzuje len na technické alebo administratívne opatrenia. Na stretnutí bolo tiež spomenuté, že zodpovednosť EÚ sa musí orientovať tak na rozvojové krajiny, ako aj na migrantov. Arcibiskup Zvolenský zdôraznil potrebu konkrétnej snahy o solidaritu a lásku, ktorá má svoj počiatok v rodine. Opäť bola spomenutá významná úloha cirkvi v boji proti chudobe a potreba vzájomnej spolupráce medzi inštitúciami EÚ a cirkvami a náboženskými spoločnosťami. V nasledujúcich mesiacoch má prísť k posilneniu naplnenia dialógu s cirkvami na pracovnej úrovni.

Ďalší príspevok sa venuje návrhu smernice Európskej komisie z 2. marca t.r. na zlepšenie boja proti detskej pornografii. Článok má názov „Detská pornografia a kyberkriminalita“. V úvode autor pripomí-

na, že pojem detskej pornografie je veľmi všeobecný, problematickým je tiež fakt nedostatočne účinných trestnoprávných sankcií voči pôvodcom detskej pornografie, ako aj nejednotnosť v konaní členských štátov. Komisia, ktorá sa zaoberala prípravou smernice, doplnila text o nové formy zneužitia, ako sú „grooming“ (nakontaktovanie sa na deti prostredníctvom internetu a ich zneužitie), alebo pozeranie detskej pornografie cez internet (pričom nie je potrebné sťahovať dáta). Je tiež navrhované zapracovať do smernice rozšírenie trestnosti v oblasti sexuálnej turistiky. Tá má byť trestaná, aj pokiaľ by k zneužitiu detí prišlo mimo územia EÚ. Členské štáty EÚ sa majú tiež zaviazat' k tomu, že zabránia prístupu na webstránky s detskou pornografiou. Na záver sa uvádza, že pre tento náročný boj s detskou pornografiou je dôležitá koordinácia na európskej úrovni.

14. júla sa v COMECE uskutočnil 3. seminár organizovaný spoločne s bruselským úradom evanjelických cirkvi v Nemecku a Európskym úradom Nadácie Konráda Adenauera. Zaoberal sa prínosom náboženských aktérov k mieru a demokracii a ich úlohou v boji proti diskriminácii a neznášanlivosti na základe náboženskej príslušnosti. Európa a jej susedné štáty čelia v súčasnosti takým problémom, ako je antimoslimská rétorika či antisemitizmus. Korene náboženskej neznášanlivosti sú rôzne. Na seminári sa zúčastnení zaoberali rozdielom medzi náboženskou diskrimináciou a nevraživosťou, boli tu predstavené dve medzináboženské iniciatívy v boji proti nenávisťi voči cudzincom a proti rasizmu. Poukázalo sa tiež na centrálnu úlohu dialógu a na oblasť napätia medzi integráciou a asimiláciou. Hovorilo sa o probléme strachu a odmietnutia, ktoré pramenia v nevedomosti a sú ovocím zmien.

Europe Infos prináša tiež informácie o mládežníckej politike v Európe. Jeden z článkov predstavuje stratégiu *Mládež v pohybe*, ktorej úlohou je zlepšenie mobility mladých Európanov a vzdelanostnej úrovne v Európe. V informačníku nájdeme tiež zmienku o medzinárodnej letnej škole na zámku v Seggau v Rakúsku, ktorá je pre mladých ľudí otvorenou platformou na diskusiu o rozmanitosti európskych kultúr a spoločné uvažovanie o preklenutí toho, čo rozdeľuje. Rozsiahly článok sa tiež venuje kauze Lautsiová verzus Taliansko. Rozoberá detaily kauzy krížov na školách v Taliansku, ktorá sa preniesla na Európsky súdny dvor. 30. júna t.r. prebehol pred Veľkou komorou výsluch, ktorý mal rozhodnúť o obnovení prípadu. Konečný verdikt bude známy v priebehu nasledujúcich mesiacov.

-lh-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska
Schweizerische Kirchen-Zeitung, N. 36-38/2010

Rozsiahla štúdia sa v jednom z čísel venuje sprevádzaniu smútiacich. Ľudia, ktorí stratili blízkeho človeka, sa často cítia ako ochrnutí a sprevádzajú ich prudké emócie smútku, strachu, alebo zlosti. Ich vnútorný stav sa prirovnáva k tomu, čo prežívali emauzskí učeníci. Vtedy k nim pristúpil Ježiš a nejaký čas ich sprevádzal. Tento obraz spolukráčania Ježiša s učeníkmi je veľmi výstižný na to, aby ukázal, že miesto Cirkvi je zvlášť tam, kde je ľudská bolesť a utrpenie, smrť alebo beznádej. Je znakom toho, že napriek krehkosti života a všetkým prekážkam sa možno odvážiť začať robiť malé krôčiky vzkriesenia. V prvej časti odborného príspevku sa spomínajú tri úrovne smútku a to v oblasti pocitov, telesných reakcií, ako aj v oblasti správania - v sociálnej oblasti. Krátko sú tu predstavené teórie smútku, ako aj aktuálny stav v skúmaní smútku. V ďalšej časti príspevku sa spomínajú impulzy v rámci farnosti. Ako možno ponúknuť smútiacim pomoc, čo treba zohľadniť, akú úlohu zohráva nábožnosť pri prekonávaní straty. Farnosť môže smútiacim ponúknuť veľa. V oblasti diakonie to môže byť tzv. smútočná kaviareň - skupinové rozhovory, alebo ponuka pre špeciálne skupiny smútiacich (rodičia, ktorí stratili dieťa, alebo skupina pre smútiace deti). V oblasti liturgie je to špeciálna bohoslužba pre smútiacich alebo rozvíjanie nových rituálov v súvislosti s poďakovaním. Ďalej sú tu bližšie spomenuté tri konkrétne impulzy: rozhovory v skupinke pre smútiacich dospelých; noc smútku a útechy; cirkevný pohrebný rituál a rituál uzatvorenia rakvy.

Ďalší z príspevkov sa venuje problematike pastorácie rozvedených a opätovne zosobášených rozvedených. Pápež Ján Pavol II. vysvetľuje v apoštolskom liste „Familiaris consortio“, že títo veriaci si vyžadujú špeciálnu duchovnú službu. Každý rozpad manželstva sa totiž spája s duševným zranením partnerov, ale tiež detí. Odlúčení, rozvedení a znovu sobášeni potrebujú zažiť skúsenosť, že majú svoje miesto v Cirkvi aj vtedy, ak z vieroučného pohľadu nemôžu pristupovať k sviatostiam. Potrebujú špeciálnu duchovnú starostlivosť, aby mohli vydávať svedectvo o Božom pláne s manželstvom a rodičovstvom. Ide o podnety na ceste odpustenia a zmierenia s manželským partnerom, s Bohom, ale tiež so sebou samým. Dôležitá je tiež konkrétna skúsenosť s cirkevným spoločenstvom. Aké konkrétne kroky pastoračnej služby v tejto oblasti existujú v Belgicku, Kanade, Francúzsku, Rakúsku, Nemecku, ale tiež v nových duchovných spoločenstvách ako sú Komunita Emanuel či Chemin neuf, uvádza spomínaný článok.

Viacero článkov je venovaných nedávno beatifikovanému kardinálovi Newmanovi. Prierez jeho životom, spoznávanie jeho cesty konverzie a rokov vnútorného utrpenia po nej, nahliadnutie do jeho filozofického diela, či sledovanie jeho stôp na miestach, kde pôsobil – to všetko ponúkajú spomenuté články. Nechýba ani zmienka o Newmanových kongresoch, ktoré vznikli v r. 1956 v Luxemburgu na podnet abbého Nicolasa Theisa. Na týchto stretnutiach sa delia o svoje vedecké poznatky a skúsenosti filozofi, teológovia či literárni vedci a životopisci, anglikáni a katolíci z rôznych krajín. -lh-

Canisiuswerk
Miteinander – Welt u. geistliche Berufung, N. 9-11/2010, Rakúsko

Septembrové číslo prináša niekoľko zaujímavých príspevkov. V jednom z nich sa nám predstaví Centrum pre telesne, duševne a psychicky postihnutých ľudí v Karnbachu pri Grazi, ktoré spravujú milosrdní bratia. Ďalší článok je venovaný 10. výročiu propedeutika, tzv. prípravného roka pre seminaristov. Je to formačný rok, ktorý je dobrovoľne darovaný Bohu. Je to rok pre dozrievanie vo viere a v povolání, pričom nie je ani tak podstatný obsah jednotlivých kurzov, ako samotné rozhodnutie k nasledovaniu a učenícké spoločenstvo.

V októbrom a novembrom čísle sa v jednom z článkov spomínajú evanjeliové rady aktuálne pre dnešok - ako napr. odpustenie, nenásilnosť, vďačnosť, schopnosť zastaviť sa v uponáhľanom svete, či sloboda ducha. Ďalší príspevok je venovaný 40. výročiu trvalého diakonátu v Rakúsku. Okrem historického kontextu tejto služby sa v príspevku spomínajú kritériá pripustenia k tomuto úradu a tiež podmienky vzdelávania, ktoré prebieha v jednotlivých diecézach Rakúska v trvaní minimálne troch rokov. -lh-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, redakčná úprava: Mgr. Danka Jacečková, grafika: Jolana Šinajová